

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS**

ĮSAKYMAS

**DĖL 2014–2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ
PROGRAMOS 8 PRIORITETO „SOCIALINĖS ĮTRAUKTIES DIDINIMAS IR KOVA SU
SKURDU“ ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS NR. 08.3.1-ESFA-V-411 „ASMENŲ,
PRIKLAUSOMŲ NUO PSICOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ, SOCIALINĖ INTEGRACIJA“
PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠO NR. 1 PATVIRTINIMO**

2015 m. rugsėjo 17 d. Nr. A1-528

Vilnius

Vadovaudamasi 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“, 65 ir 66 punktais:

1. T v i r t i n u 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonės Nr. 08.3.1-ESFA-V-411 „Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, socialinė integracija“ projektų finansavimo sąlygų aprašą Nr. 1 (pridedama).
2. P a v e d u šio įsakymo vykdymo kontrolę viceministriui pagal veiklos sritį.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Algimanta Pabedinskienė

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
2015-08-31 raštu Nr. ((24.37)-5K-1514491)-6K-1506438

SUDERINTA

Europos socialinio fondo agentūros
2015-06-26 raštu Nr. SB-2015-00278

SUDERINTA

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento
2015-06-26 raštu Nr. S-(4.3-8)-1819

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2015 m. rugsėjo 17 d. įsakymu
Nr. A1-528

**2014–2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ
PROGRAMOS 8 PRIORITETO „SOCIALINĖS ĮTRAUKTIES DIDINIMAS IR KOVA SU
SKURDU“ ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS NR. 08.3.1-ESFA-V-411 „ASMENŲ,
PRIKLAUSOMŲ NUO PSICOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ, SOCIALINĖ INTEGRACIJA“
PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠAS NR. 1**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. 2014–2020 metų Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonės Nr. 08.3.1-ESFA-V-411 „Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, socialinė integracija“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1 (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus, kuriais turi vadovautis pareiškėjai, rengdami ir teikdami paraiškas finansuoti iš Europos Sajungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamus projektus (toliau – paraiška) pagal 2014–2020 m. Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014) 6397 (toliau – Veiksmų programa) 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonės Nr. 08.3.1-ESFA-V-411 „Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, socialinė integracija“ (toliau – Priemonė) finansuojamas veiklas, taip pat institucijos, atliekančios paraiškų vertinimą, atranką ir iš Europos Sajungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų (toliau – projektas) įgyvendinimo priežiūrą.

2. Aprašas yra parengtas vadovaujantį:

2.1. 2014–2020 metų Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programos prioritetų įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. A1-90 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programos prioritetų įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir Nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Priemonių įgyvendinimo planas);

2.2. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklemis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Projektų taisyklos);

2.3. Nacionaline narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010–2016 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. lapkričio 4 d. nutarimu Nr. XI-1078 „Dėl Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010–2016 metų programas patvirtinimo“;

2.4. Socialinės įtraukties didinimo 2014–2020 m. veiksmų planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. A1-588 „Dėl Socialinės įtraukties didinimo 2014–2020 m. veiksmų plano patvirtinimo“ (toliau – Socialinės įtraukties didinimo 2014–2020 m. veiksmų planas);

2.5. Socialinių paslaugų katalogu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93 „Dėl Socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“ (toliau – Socialinių paslaugų katalogas);

2.6. Socialinės globos normų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. A1-46 „Dėl Socialinės globos normų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Socialinės globos normų aprašas);

2.7. Socialinę globą teikiančią darbuotojų darbo laiko sąnaudų normatyvais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. A1-317 „Dėl Socialinę globą teikiančią darbuotojų darbo laiko sąnaudų normatyvų patvirtinimo“ (toliau – Darbo laiko sąnaudų normatyvai).

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Aprašo 2 punkte nurodytuose teisės aktuose, Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sajungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą, taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sajungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“, ir 2014–2020 metų Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“.

4. Apraše vartojamos kitos sąvokos:

4.1. **priklausomi asmenys** – asmenys, sergantys priklausomybės nuo psichoaktyviųjų medžiagų ligomis;

4.2. **bendrieji įgūdžiai** – tai visų žmonių asmeniniam pasitenkinimui ir vystymuisi, aktyviam pilietiškumui, socialinei integracijai ir užimtumui reikalingi gebėjimai, kaip tai nustatyta 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje dėl bendrijų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų (2006/962/EB) (OL 2006 L 394, p. 10).

5. Priemonės įgyvendinimą administruoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) ir Europos socialinio fondo agentūra (toliau – įgyvendinančioji institucija).

6. Pagal Priemonę teikiamo finansavimo forma – negrąžinamoji subsidija.

7. Projektų atranka pagal Priemonę bus atliekama valstybės projektų planavimo būdu.

8. Pagal Aprašą projektams įgyvendinti numatoma skirti iki 8 688 601 Eur (aštuonių milijonų šešių šimtų aštuoniasdešimt aštuonių tūkstančių šešių šimtų vieno euro) Europos Sajungos (toliau – ES) struktūrinių fondų (Europos socialinio fondo) lėšų. Priimdama sprendimą dėl projektų finansavimo Ministerija turi teisę šiame punkte nurodytą sumą padidinti, neviršydama Priemonių įgyvendinimo plane nurodytos Priemonei skirtos lėšų sumos ir nepažeisdama teisėtų pareiškėjų lūkesčių. Valstybės projektų sąraše nustatyta projekto finansavimo suma prireikus gali būti padidinta, jeigu bus suraupyta ES fondų lėšų, įgyvendinant pagal kitas Veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ priemones finansuojamus projektus.

9. Priemonės tikslas – padėti priklausomiems asmenims integruotis į darbo rinką ir visuomenę ir tokiu būdu išvengti jų socialinės atskirties.

10. Pagal Aprašą remiamos šios veiklos:

10.1. priklausomų asmenų psichologinė ir socialinė reabilitacija, teikiant trumpalaikės socialinės globos paslaugas, kaip tai nustatyta Socialinių paslaugų katalogo 17.2 papunktyje. Trumpalaikės socialinės globos paslaugos turi atitikti Socialinės globos normų aprašo 5 priede nustatytus reikalavimus;

10.2. bendrijų įgūdžių ugdymas;

10.3. profesinis mokymas, jei jis orientuotas į vietas darbo rinkos poreikius ir galimybes ir būtinas siekiant padėti įdarbinti tikslinės grupės asmenis. Šios veiklos trukmė neturi viršyti 6 mėn., išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus;

10.4. tarpininkavimas įdarbinant.

11. Projekte privaloma vykdyti Aprašo 10.1 papunktyje nurodytą veiklą. Kitos Aprašo 10.2–10.4 papunkčiuose nurodytos veiklos yra laisvai pasirenkamos pagal poreikį.

12. Pagal Apraše nurodytas remiamas veiklas valstybės projektų sąrašą numatoma sudaryti 2015 m. III ketvirtį.

II SKYRIUS **REIKALAVIMAI PAREIŠKĖJAMS IR PARTNERIAMS**

13. Pagal Aprašą galimas pareiškėjas yra Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas. Galimi partneriai – psichologinės ir socialinės reabilitacijos paslaugas teikiančios įstaigos.

14. Pareiškėju (projekto vykdytoju) ir partneriu gali būti tik juridiniai asmenys. Projekto partneriu negali būti juridinių asmenų filialai arba atstovybės.

15. Papildomi reikalavimai projekto partneriams: psichologinės ir socialinės reabilitacijos paslaugas teikiančios įstaigos privalo turėti galiojančią licenciją trumpalaikei institucinei socialinei globai socialinės rizikos asmenims teikti.

III SKYRIUS **PROJEKTŲ REIKALAVIMAI**

16. Projektai turi atitikti Projektų taisyklių 66 punkte nustatytus bendruosius projektų reikalavimus.

17. Projektai turi atitikti ši specialujų projektų atrankos kriterijų: projektai atitinka Socialinės įtraukties didinimo 2014–2020 m. veiksmų plano 4.4.4 priemonę.

18. Pagal Aprašą nefinansuojami didelės apimties projektai.

19. Teikiamo pagal Aprašą projekto įgyvendinimo trukmė turi būti ne ilgesnė kaip 60 mėnesių nuo projekto sutarties pasirašymo dienos.

20. Dėl objektyvių priežasčių, kurių projekto vykdytojas negalėjo numatyti paraškos pateikimo ir vertinimo metu, projekto vykdymo laikotarpis gali būti pratęstas Projektų taisyklių nustatyta tvarka, ne ilgiau kaip 12 mėnesių.

21. Projektų veiklos turi būti vykdomos Lietuvos Respublikoje.

22. Tinkama projektų tikslinė grupė yra priklausomi asmenys.

23. Projektas turi siekti visų išvardytų stebėsenos rodiklių, nurodytų 2014–2020 metų Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1K-499 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ ir paskelbtų ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt, ir pasiekti toliau nurodytas jų minimalias siektinas reikšmes:

23.1. „Socialiai pažeidžiami asmenys, kurie po dalyvavimo socialinei integracijai skirtose ESF veiklose pradėjo ieškoti darbo, mokytis arba dirbti, išskaitant savarankišką darbą“ (rodiklio kodas – R.S.366) – 40 procentų;

23.2. „Socialiai pažeidžiami asmenys, dalyvavę socialinei integracijai skirtose ESF veiklose“ (rodiklio kodas – P.S.366) – 1 600 asmenų.

24. Projekto parengtumo reikalavimai nėra taikomi.

25. Projekte negali būti numatyta apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį lyčių lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principams įgyvendinti. Projektas turi prisišteti prie nediskriminavimo principo ir darnaus vystymosi socialinėje srityje principio įgyvendinimo, mažindamas priklausomų asmenų socialinę atskirtį. Projekto veiklos ir rezultatai turi būti prieinami visiems dalyviams, turintiems skirtingų poreikių (judėjimo, klausos ar kitą negalią turintiems asmenims ir pan.).

26. Projekte neturi būti numatyta veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principui įgyvendinti.

27. Pagal Aprašą valstybės pagalba, kaip ji yra apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (OL 2010 C 83, p. 47) 107 straipsnyje, ir *de minimis* pagalba, kuri atitinka 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) nuostatas, neteikiama.

IV SKYRIUS **TINKAMŲ FINANSUOTI PROJEKTO IŠLAIDŲ IR FINANSAVIMO REIKALAVIMAI**

28. Projekto išlaidos turi atitikti Projektų taisyklių VI skyriuje ir Rekomendacijoje dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, kurios paskelbtos ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt, išdėstytais projekto išlaidoms taikomus reikalavimus.

29. Didžiausia galima projekto finansuojamoji dalis sudaro iki 100 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

30. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kurios nepadengia projektui skiriamo finansavimo lėšos, turi būti finansuojama iš projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) lėšų.

31. Projekto lėšų panaudojimo patikrinimai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos audito įstatymo 29 straipsnio 1 dalimi, nėra privalomi ir projekto lėšų panaudojimo patikrinimo išlaidos bus laikomos netinkamomis finansuoti išlaidomis.

32. Pagal Aprašą tinkamų arba netinkamų finansuoti išlaidų kategorijos yra šios:

Išlaidų kategorijos Nr.	Išlaidų kategorijos pavadinimas	Reikalavimai ir paaiškinimai (nurodoma, ar tokios kategorijos išlaidos yra tinkamos arba netinkamos finansuoti, jei reikia, nurodomi papildomi reikalavimai, fiksotujų įkainių ar fiksotujų sumų dydžiai arba nuorodos į teisės aktus, kuriuose jie nustatyti, procentiniai aprifojimai)
1.	Žemė	Netinkama finansuoti
2.	Nekilnojamasis turtas	Netinkama finansuoti
3.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kitis darbai	Netinkama finansuoti
4.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	Tinkamomis finansuoti išlaidomis yra laikomos tos išlaidos, kurių reikia Aprašo 10.1 punkte nurodytai veiklai vykdyti, tačiau ne daugiau kaip 300 tūkst. eurų
5.	Projekto vykdymas	Tinkamomis finansuoti išlaidomis yra laikomos: – Aprašo 10.1 punkte nurodytą veiklą vykdančių psichologinės ir socialinės reabilitacijos įstaigų darbuotojų darbo užmokestis laikantis darbo laiko sąnaudų normatyvų (pareigybėmis), nustatytas Darbo laiko sąnaudų normatyvų 7 punkte. Šių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos apmokamos taikant šiuos maksimalius fiksotuosius įkainius: <ul style="list-style-type: none"> • socialinio darbuotojo – 7,02 Eur/val.

		<ul style="list-style-type: none"> individualios priežiūros personalo / užimtumo specialisto – 5,45 Eur/val. psichologo (psichoterapeuto) – 9,64 Eur/val. <p>priklausomų asmenų ilgalaikės socialinės ir psichologinės reabilitacijos fiksuotasis įkainis (projekto dalyvių išlaikymo išlaidų) – 8,25 Eur/per parą.</p> <p>Įkainiai nustatyti įgyvendinančiosios institucijos 2015 m. rugpjūčio 26 d. atlikto Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, reabilitacijos fiksuotujų įkainių nustatymo tyrimu. Tyrimas skelbiamas interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt.</p> <p>Kito projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidos yra tinkamos finansuoti tik tuo atveju, jei projekto vykdytojas ir (arba) partneris pats vykdo projekto veiklas (arba jų dalį) nepirkdamas paslaugų. Šios išlaidos turi būti apskaičiuotos proporcingai pagal pareiškėjo paties vykdomų projektų veiklų apimtį, trukmę ir kt.</p> <p>iš išorės tiekėjų perkamų paslaugų, reikalingų įgyvendinti Aprašo 10.2–10.4 papunkčiuose nurodytas veiklas, išlaidos, jei jos atitinka Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitinkties Europos Sajungos struktūrinių fondų reikalavimams prekėms ir paslaugoms keliamus reikalavimus</p>
6.	Informavimas apie projektą	<p>Tinkamomis finansuoti išlaidomis yra laikomos:</p> <ul style="list-style-type: none"> – privalomų viešinimo priemonių, nurodytų Projektų taisyklių 450.1, 450.2, 450.6 papunkčiuose, išlaidos; – kitų informavimo apie projektą priemonių išlaidos: pranešimų žiniasklaidai, informacinių renginių, informacinių leidinių išlaidos. <p>Projekto viešinimo išlaidos neturi sudaryti daugiau kaip 20 000 Eur (dvidešimt tūkstančių eurų)</p>
7.	Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotąją projekto išlaidų normą	Projektui taikoma fiksuotoji projekto išlaidų norma netiesioginėms išlaidoms skaičiuojama vadovaujantis Projektų taisyklių 433.2 papunkčio nuostatomis

Paraiškos formos projekto biudžeto lentelė pildoma vadovaujantis Biudžeto pildymo instrukcija, pateikta Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitinkties Europos Sajungos struktūrinių fondų reikalavimams, skelbiama adresu <http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/2014-2020-m-rekomendacijos-del-projektu-islaidu-atitinkties-europos-sajungos-strukturiniu-fondu-reikalavimams>.

33. Pajamoms iš projekto veiklų, gautoms projekto įgyvendinimo metu, taikomi reikalavimai, nustatyti Projektų taisyklių VI skyriaus 36 skirsnyje.

34. Išlaidos, apmokamos taikant fiksuotuosius įkainius, turi atitiki šias nuostatas:

34.1. pagal fiksuotuosius įkainius apmokamos išlaidos turi atitiki Projektų taisyklių VI skyriaus 35 skirsni;

34.2. projektą, kuriems išlaidas numatyta apmokėti taikant fiksuotuosius įkainius, išlaidos apmokamos atsižvelgiant į projekto sutartyje nustatytus fiksuotuosius įkainius ir projekto

vykdytojo pateiktus dokumentus, kuriais įrodomas pasiektas projekto kiekybinis rezultatas. Dokumentai, reikalingi pateikti dėl fiksotujų įkainių kiekybinių rezultatų pasiekimo, nurodomi projekto sutartyje.

V SKYRIUS
PARAIŠKŲ RENGIMAS, PAREIŠKĖJŲ INFORMAVIMAS, KONSULTAVIMAS,
PARAIŠKŲ TEIKIMAS IR VERTINIMAS

35. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas per Ministerijos rašte dėl projektinio pasiūlymo pateikimo nurodytą terminą turi Ministerijai pateikti projektinį pasiūlymą dėl valstybės projekto įgyvendinimo pagal formą, nustatyta Valstybės projektų planavimo ir atrankos tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kanclerio 2015 m. sausio 2 d. potvarkiu Nr. A3-1 „Dėl Valstybės projektų planavimo ir atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir skelbiamą ES struktūrinių fondų interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt.

36. Ministerija, įvertinus projektinius pasiūlymus dėl valstybės projekto įgyvendinimo, priims sprendimą dėl valstybės projektų sąrašo (-ų) sudarymo. Į valstybės projektų sąrašą gali būti įtraukti tik Projektų taisyklių 37 punkte nustatytus reikalavimus atitinkantys projektai. Pareiškėjai, kurių projektai įtraukti į valstybės projektų sąrašą, įgyja teisę teikti paraišką.

37. Siekdamas gauti finansavimą pareiškėjas turi užpildyti paraišką, kurios forma nustatyta Projektų taisyklių 3 priede ir skelbiama ES struktūrinių fondų interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt.

38. Pareiškėjas pildo paraiškos formą ir teikia ją raštu (kartu pateikdamas į elektroninę laikmeną įrašytą paraišką) įgyvendinančiajai institucijai.

39. Kartu su paraiška pareiškėjas turi pateikti šiuos piedus:

39.1. partnerių deklaracijas;

39.2. klausimyną apie pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokesčio tinkamumą finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir (arba) Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų, kuris skelbiamas ES struktūrinių fondų interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt.

40. Jei piedai teikiami ne kartu su paraiška, jie turi būti pateikti iki paraiškai teikti nustatyto termino paskutinės dienos. Paraiškos pateikimo data nustatoma pagal paskutinio pateikto piedeo pateikimo datą.

41. Paraiškų pateikimo paskutinė diena nustatoma valstybės projektų sąraše.

42. Pareiškėjas informuojamas ir konsultuojamas Projektų taisyklių 24–27 punktuose nustatyta tvarka. Informacija apie konkrečius įgyvendinančiosios institucijos konsultuojančius asmenis ir jų kontaktus nurodoma įgyvendinančiosios institucijos pareiškėjui siunčiamame kvietime teikti paraišką.

43. Įgyvendinančioji institucija atlieka projekto tinkamumo finansuoti vertinimą Projektų taisyklių III skyriaus 14 ir 15 skirsniuose nustatyta tvarka pagal Aprašo priede „Projekto tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ nustatytus reikalavimus.

44. Paraiškos vertinimo metu įgyvendinančioji institucija gali paprašyti pareiškėjo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus. Pareiškėjas privalo pateikti šią informaciją ir (arba) dokumentus per įgyvendinančiosios institucijos nustatyta terminą.

45. Paraiška vertinama ne ilgiau kaip 60 dienų nuo valstybės projekto paraiškos gavimo dienos.

46. Dėl objektyvių priežasčių negalint paraiškų įvertinti per nustatyta terminą (kai paraiškų vertinimo metu reikia kreiptis į kitas institucijas, atliekama patikra projekto įgyvendinimo ir (ar) administravimo vietoje, taip pat kai buvo gauta paraiškų už didesnę lėšų sumą, nei kvietimui teikti paraiškas skirta suma), vertinimo terminas gali būti pratęstas įgyvendinančiosios institucijos

sprendimu. Apie naują paraiškų vertinimo terminą įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėją raštu.

47. Paraiška gali būti atmetama Projektų taisyklių 118, 121, 122, 133, 136, 138 ir 140 punktuose nurodytais pagrindais, Projektų taisyklių 123–124 punktuose nustatyta tvarka. Apie paraiškos atmetimą pareiškėjas informuojamas raštu per 3 darbo dienas nuo sprendimo dėl paraiškos atmetimo priėmimo dienos nurodant sprendimo priėmimo priežastis.

48. Pareiškėjas sprendimą dėl paraiškos atmetimo gali apskusti Projektų taisyklių 493–494 punktuose nustatyta tvarka ne vėliau kaip per 14 dienų nuo tos dienos, kurią pareiškėjas sužinojo ar turėjo sužinoti apie skundžiamus įgyvendinančiosios institucijos sprendimus.

49. Sprendimą dėl projekto finansavimo priima Ministerija vadovaudamasi Projektų taisyklių 153–160 punktuose nurodytais reikalavimais.

50. Ministerijai priėmus sprendimą dėl projekto finansavimo, įgyvendinančioji institucija per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo gavimo dienos raštu pateikia šį sprendimą pareiškėjams.

51. Pagal Aprašą finansuojamiems projektams įgyvendinti sudaromos dvišalės projektų sutartys tarp įgyvendinančiosios institucijos ir pareiškėjų.

52. Ministerijai priėmus sprendimą dėl projekto finansavimo, įgyvendinančioji institucija Projektų taisyklių IV skyriaus 18 skirsnje nustatyta tvarka pagal Projektų taisyklių 4 priede nustatytą formą parengia ir pateikia pareiškėjui projekto sutarties projektą, nurodo pasiūlymo pasirašyti sutartį galiojimo terminą, kuris turi būti ne trumpesnis nei 14 dienų. Pareiškėjui per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą pasiūlymo galiojimo terminą nepasirašius sutarties, pasiūlymas pasirašyti sutartį netenka galios. Pareiškėjas dėl objektyvių priežasčių turi teisę kreiptis į įgyvendinančią instituciją su prašymu pakeisti sutarties pasirašymo terminą. Įgyvendinančioji institucija, įvertinus prašymo priežastis, ir jei šis prašymas neprieharauja Aprašui, turi teisę pakeisti projekto sutarties pasirašymo terminą ir apie savo sprendimą privalo informuoti pareiškėją ne vėliau kaip per 7 dienas nuo prašymo gavimo dienos.

53. Projekto sutarties originalas gali būti rengiamas ir teikiamas atsižvelgiant į projekto vykdytojo pasirinktą dokumento formą:

53.1. kaip pasiraštas popierinis dokumentas;

53.2. kaip elektroninis dokumentas, pasirašytas elektroniniu parašu.

VI SKYRIUS PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO REIKALAVIMAI

54. Projektas įgyvendinamas pagal projekto sutartyje, Apraše ir Projektų taisylkėse nustatytus reikalavimus.

55. Projektų įgyvendinimo priežiūrai sudaromas Projektų priežiūros komitetas, kurio sudėtį ir darbo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras.

VII SKYRIUS APRAŠO KEITIMO TVARKA

56. Aprašas keičiamas vadovaujantis Projektų taisyklių III skyriaus 11 skirsnje nustatytais reikalavimais.

57. Jei Aprašas keičiamas jau atrinkus projektus, šie pakeitimai, nepažeidžiant lygiateisiškumo principo, Projektų taisyklių 91 punkte nustatytais atvejais taikomi ir įgyvendinamiems projektams.